

16. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa

	Nota	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Długoterminowe aktywa finansowe:		306.897	145.991
Należności z tytułu kaucji		17.042	20.458
Należności z tytułu leasingu finansowego	16.2	14.571	11.018
Fundusz likwidacji zakładu górniczego ⁽¹⁾		33.195	31.794
Środki pieniężne przeznaczone na prace związane z usunięciem platformy MOPU ze złoża YME		-	69.453
Depozyt zabezpieczający ICE Futures		19.564	3.176
Depozyty zabezpieczające związane z działalnością koncesjonowaną		20.663	-
Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenie zobowiązań umownych dotyczących przyszłej likwidacji aktywów		192.017	-
Udziały		9.752	9.752
Pozostałe należności		93	340
Krótkoterminowe aktywa finansowe:		2.569.646	2.223.366
Należności z tytułu dostaw i usług		2.251.727	1.550.900
- w tym od jednostek powiązanych	31.1	16.149	12.219
Należności z tytułu kaucji		14.643	7.761
Lokaty		189.196	85.519
Środki pieniężne przeznaczone na realizację Projektu EFRA		-	438.329
Środki pieniężne przeznaczone na prace związane z usunięciem platformy MOPU ze złoża YME ⁽²⁾		75.284	39.087
Kaucja na zabezpieczenie realizacji kontraktu na usługi inżynierskie, zakupowe i zarządcze związane z morskim centrum wydobywczym na złożu B-8		-	10.620
Rozliczenia z tytułu wspólnych działań (złoża norweskie) ⁽³⁾		1.415	15.431
Depozyty zabezpieczające związane z korzystaniem z systemu dystrybucji i przesyłu paliwa gazowego		14.386	13.952
Należności z tytułu rozliczenia swap towarowego		-	49.208
Należności z kart płatniczych (stacje paliw)		9.063	4.426
Pozostałe należności		13.932	8.133
Aktywa finansowe		2.876.543	2.369.357

Długoterminowe aktywa niefinansowe	5.216	55.017
Koszty związane z uruchomieniem finansowania Projektu EFRA	-	48.568
Pozostałe	5.216	6.449
Krótkoterminowe aktywa niefinansowe:	259.317	183.870
Należności z tytułu podatku od towarów i usług (VAT)	110.247	95.753
Ubezpieczenia majątkowe i inne	25.615	28.294
Akcyza od przesunięć międzymagazynowych	34.734	31.015
Rozliczenia z tytułu wspólnych działań (złoża norweskie) ⁽³⁾	68.019	-
Zaliczki na dostawy i usługi	8.498	13.607
Przedpłaty na usługi informatyczne	5.404	7.141
Pozostałe	6.800	8.060
Aktywa niefinansowe	264.533	238.887
Razem	3.141.076	2.608.244
w tym:		
część długoterminowa	312.113	201.008
część krótkoterminowa:	2.828.963	2.407.236
- z tytułu dostaw i usług	2.251.727	1.550.900
- pozostałe	577.236	856.336

⁽¹⁾ Środki pieniężne gromadzone na koncie bankowym Funduszu likwidacji zakładu górniczego (tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku) w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej, patrz [nota 30.1](#).

⁽²⁾ Środki pieniężne ulokowane na wyodrębnionym rachunku escrow w wyniku zawarcia porozumienia między stronami zaangażowanymi w realizację projektu YME w Norwegii (porozumienie szerzej opisano w [nocie 30.1](#)).

⁽³⁾ Należności spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (GK LOTOS Petrobaltic S.A., segment wydobywczy) z tytułu wzajemnych rozliczeń pomiędzy operatorem a uczestnikami konsorcjum na poszczególnych złożach norweskich.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku [na pozycję Lokaty](#) składały się lokaty Jednostki Dominującej przeznaczone na planowany w 2017 roku remont postojowy rafinerii, lokaty na zabezpieczenie spłaty odsetek od kredytów zaciągniętych na finansowanie Programu 10+ oraz na refinansowanie i finansowanie zapasów.

Okres spłaty należności z tytułu dostaw i usług związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7 - 35 dni.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku na należnościach ustanowiono cesję z tytułu zabezpieczenia zobowiązań Grupy w wysokości 23.250 tys. zł (31 grudnia 2015: 20.845 tys. zł).

Charakterystyka instrumentów finansowych została zaprezentowana w [nocie 7.22](#). Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w [nocie 28](#).

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w [nocie 28.3.1](#).

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w [nocie 28.4.1](#).

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych została przedstawiona w [nocie 28.6](#).

16.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności

	2016	2015
Stan na początek okresu	171.640	177.694
Utworzenie	4.036	8.599
Wykorzystanie	(7.912)	(3.766)
Rozwiązanie	(2.494)	(10.920)
Pozostałe	43	33
Stan na koniec okresu	165.313	171.640

Utworzenie i rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności prezentowane jest w pozostałej działalności operacyjnej w zakresie należności głównych oraz w działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność. W sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpisy z tytułu utraty wartości należności i ich odwrócenie prezentowane są przez Grupę jednostronnie (netto) w pozycjach: *Pozostałe przychody/koszty* (zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa dokonuje kompensaty odpowiadających sobie tytułów pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych stosując regulacje MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” pkt. 34 i pkt. 35).

Na pozycję *Utworzenie* składa się kwota 3.489 tys. zł dotycząca należności głównych (w 2015 roku: 8.094 tys. zł) oraz kwota 547 tys. zł dotycząca odsetek (w 2015 roku: 505 tys. zł).

Na pozycję *Rozwiązanie* składa się kwota 1.935 tys. zł dotycząca należności głównych (w roku 2015: 10.021 tys. zł) oraz kwota 559 tys. zł dotycząca odsetek (w 2015 roku: 899 tys. zł).

W roku 2016 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Grupa ujęła w pozostałych kosztach w kwocie 1.554 tys. zł na którą składały się kwoty: 3.489 tys. zł z tytułu utworzenia odpisu oraz 1.935 tys. zł z tytułu odwrócenia odpisu (patrz [nota 9.4](#)).

W roku 2015 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Grupa ujęła w pozostałych przychodach w kwocie 1.927 tys. zł, na którą składały się kwoty: 8.094 tys. zł z tytułu utworzenia odpisu oraz 10.021 tys. zł z tytułu odwrócenia odpisu (patrz [nota 9.3](#)).

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nieobjętych odpisem aktualizującym:	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Do 1 miesiąca	75.664	26.123
Od 1 do 3 miesięcy	1.249	707
Od 3 do 6 miesięcy	39	359
Od 6 miesięcy do 1 roku	37	1.262
Powyżej 1 roku	4.048	358
Razem	81.037	28.809

Należności przeterminowane nie zostały objęte odpisem aktualizującym ponieważ podlegają one zabezpieczeniu przed ryzykiem kredytowym w postaci hipoteki, zastawu, ubezpieczenia, gwarancji bankowej lub poręczenia.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku udział należności z tytułu dostaw i usług pięciu największych odbiorców Grupy na koniec okresu sprawozdawczego wynosił 32% salda tych należności ogółem (indywidualnie od 2% do 11%). W ocenie Grupy, w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, z wyjątkiem należności od ww. odbiorców, nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe na dzień kończący okres sprawozdawczy jest najlepiej reprezentowana przez wartość księgową tych instrumentów.

16.2 Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa opracowała i wdrożyła System Partnerstwa Handlowego "Rodzina LOTOS", który określa sposób prowadzenia stacji paliw. Grupa zawarła umowy partnerstwa handlowego z podmiotami, nazywanymi Partnerami, prowadzącymi stacje paliw na własne ryzyko i rachunek. Należności z tytułu umów partnerskich dotyczą nakładów poniesionych na wizualizację na stacjach paliw, które zostały oddane do użytkowania na podstawie umów zawieranych na okres 5–10 lat.

	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Nie dłużej niż jeden rok	7.166	5.608	7.108	5.568
Od 1 roku do 5 lat	14.671	10.940	14.551	10.862
Powyżej 5 lat	20	157	20	156
Razem	21.857	16.705	21.679	16.586
Minus niezrealizowane przychody finansowe	(178)	(120)	-	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	21.679	16.585	21.679	16.586
w tym:				
część długoterminowa			14.571	11.018
część krótkoterminowa			7.108	5.568

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część